

เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงระบบการสรรหาบุคลากร
เพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการมาธิการของวุฒิสภา

นางสาวสุนันทา ทรงจำปา

เอกสารนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรฯ "การพัฒนานักบริหารระดับสูง" รุ่นที่ ๑
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะได้รับ
การประเมินให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙

สำนักพัฒนามูลฐาน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๕๗

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

วันที่...../...../.....
เลขทะเบียน.....
เลขหมู่.....

แนวทางการปรับปรุงระบบการสรรหาบุคลากร
เพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการกิจการของวุฒิสภา

นางสาวสุนันทา ทรงจำปา

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ ๑
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะได้รับ
การประเมินให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สำนักพัฒนาบุคลากร
สำนักกรรมการสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๗

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	ที่มาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
	ขอบเขตการศึกษา	๒
	วิธีการดำเนินการศึกษา	๓
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒	ที่มา บทบาท ภารกิจของคณะกรรมการการศึกษาของวุฒิสภา	๔
	ความหมายและที่มาของคณะกรรมการ	๔
	ความสำคัญ และประโยชน์ของการใช้	๔
	ระบบคณะกรรมการประเภทของ	๖
	คณะกรรมการ	
บทที่ ๓	บุคลากรในระบบกรรมการ	๑๐
	บุคลากรของระบบกรรมการ	๑๐
	ที่มาของบุคลากรประจำคณะกรรมการ	๑๐
	คุณสมบัติ	๑๑
	หน้าที่ความรับผิดชอบ	๑๑
	ที่มาของฝ่ายการเมือง	๑๒
	คุณสมบัติ	๑๓
	หน้าที่ความรับผิดชอบ	๑๔
	ค่าตอบแทน	๑๕
	การพ้นจากหน้าที่	๑๕
	การทำงานของบุคลากรในระบบกรรมการ	๑๖

LIART

		หน้า
บทที่ ๔	แนวทางในการปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคลากร	๑๘
	แนวคิดทฤษฎี	๑๘
	การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรขององค์กรธุรกิจ	๒๑
บทที่ ๕	การปรับปรุงคุณภาพบุคลากรของระบบกรรมาธิการ	๒๓
	สภาพแวดล้อมปัจจุบัน	๒๔
	พันธกิจของวุฒิสภา	๒๕
	วิสัยทัศน์ของวุฒิสภา	๒๕
	ลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติ	๒๕
	กรรมาธิการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภา	๒๗
	จุดแข็งจุดอ่อนของวุฒิสภา	๒๗
	ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านกรรมาธิการ	
	พันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์	๒๙
	ของหน่วยงานสนับสนุนกรรมาธิการ	
	สรุป	๓๒
	ข้อเสนอแนะ	๓๓

บรรณานุกรม

ประวัติย่อผู้เขียน

บทคัดย่อ

๑. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบการสรรหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยจะชี้ให้เห็นว่าระบบและวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะสามารถทำให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงใดโดยศึกษา ที่มา และภารกิจของคณะกรรมการ ความสำคัญและประโยชน์ของการใช้ระบบคณะกรรมการ และการทำงานของคณะกรรมการในภาพรวม

๒. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร โดยการศึกษาวិเคราะห์ตีความและรวมความ

๓. เนื้อหาของการศึกษา

กรรมการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภา (และระบบรัฐสภาโดยรวม) ในการตรากฎหมาย และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเป็นขั้นตอนสำคัญที่วุฒิสภาจะกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและรอบคอบก่อนตราเป็นกฎหมายของแผ่นดินและเป็นเครื่องมืออย่างดีที่วุฒิสภาจะกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ดังนั้นคุณภาพและความรอบรู้ครอบคลุม จึงเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในการกลั่นกรองกฎหมาย การตรวจสอบ และกำกับดูแลและการพัฒนากฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานรองรับสนับสนุนงานของวุฒิสภา ก็จะต้องทำให้วุฒิสภาทำงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นบุคลากรที่จะสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการจึงเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นองค์ประกอบหลักที่จะทำให้ระบบกรรมการมีความ เชื่อถือได้หรือจะตกต่ำเชื่อถือไม่ได้และไม่เป็นที่พึงของสังคมซึ่งนอกจากบุคลากรแล้วระบบการทำงานของคณะกรรมการก็มีความสำคัญและไปคู่กับระบบการทำงานของบุคลากรด้วยจึงต้องพัฒนาทั้งสองด้านไปพร้อมกันได้แก่ด้านวิธีการสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงานให้กรรมการ และด้านระบบการทำงานของบุคลากรให้สามารถตอบรับงานได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ

๔. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาได้ผลสรุปว่าเมื่อวุฒิสภาต้องใช้ระบบกรรมาธิการเข้ามาทำหน้าที่ให้ครบถ้วนตามความต้องการของ รัฐธรรมนูญ และผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาก็จะต้องทำให้วุฒิสภาทำงานได้ตามเป้าหมายโดยต้องปรับ

๔.๑ ระบบงาน

๔.๒ คน

๕. ข้อเสนอแนะ

ระบบการสรรหาบุคลากรต้องปรับเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมาธิการของวุฒิสภาจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ได้มาซึ่งบุคลากรทุกประเภทคือบุคลากรประจำและฝ่ายการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ รอบรู้อย่างครอบคลุมที่สามารถรองรับงานของกรรมาธิการของวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถทำให้ระบบงานกรรมาธิการมีความโดดเด่น เชื่อถือได้ และเป็นที่ยิ่งของสังคมเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวมต่อไป

บทที่ ๑

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กรรมาธิการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาและระบบรัฐสภาโดยรวมในการตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นขั้นตอนสำคัญที่วุฒิสภาจะกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและรอบคอบก่อนตราเป็นกฎหมายของแผ่นดิน และเป็นเครื่องมืออย่างดีที่วุฒิสภาจะกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ดังนั้นคุณภาพและความรอบรู้ที่ครอบคลุมจึงเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในการกลั่นกรองกฎหมาย การตรวจสอบ การพัฒนากฎหมาย กรรมาธิการจะเป็นหูเป็นตาให้รัฐสภากำกับดูแลการทำงานของภาครัฐให้เป็นไปตามนโยบายและเชื่อมโยงผลประโยชน์กับประชาชน เมื่อวุฒิสภาต้องใช้ระบบกรรมาธิการเข้ามาทำหน้าที่ให้ครบถ้วนตามความต้องการของรัฐธรรมนูญ ประเทศชาติและประชาชนกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนต่าง ๆ ของประเทศชาติดังกล่าวแล้วนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานรองรับสนับสนุนงานของวุฒิสภาก็จะต้องทำให้วุฒิสภาทำงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนได้แก่บุคลากรที่จะสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมาธิการนับเป็นองค์ประกอบหลักที่จะทำให้ระบบกรรมาธิการมีความโดดเด่น เชื่อถือได้ หรือจะตกต่ำ เชื่อถือไม่ได้และไม่เป็นที่พึงของของสังคม ซึ่งนอกจากบุคลากรแล้วระบบการทำงานของคณะกรรมาธิการจะต้องมีความสำคัญและไปคู่กันกับตัวบุคลากรด้วย จึงต้องพัฒนาทั้งสองด้านไปพร้อมกันได้แก่ ด้านวิธีการสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงานให้กรรมาธิการและด้านระบบการทำงานของบุคลากรให้สามารถตอบรับงานได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ

ในสภาพปัญหาปัจจุบันของบุคลากรและระบบงานกรรมาธิการได้แก่

๑. บุคลากรขาดความพร้อมที่จะทำงานคุณภาพได้
๒. บุคลากรต้องเผชิญกับงานล้นมือ มีเวลาจำกัดที่จะทำงานแต่ละชิ้น เพราะต้องทำงานด้วยความเร่งรีบจากวงจรหนึ่งไปอีวงจรหนึ่ง ไม่มีเวลาหยุดคิดหรือพัฒนาตนเองโดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายประจำ
๓. บุคลากรฝ่ายการเมือง หลายส่วนพึ่งพาได้ยากและไม่ช่วยแก้ปัญหา หลายครั้งเพิ่มปัญหาให้ ทำให้ระบบกรรมาธิการโดยรวมถูกดึงให้ตกต่ำลงหรือมีจะนั้นก็เสมอตัว ถ้าจะเด่นได้

ก็โดยการผลักดันของกรรมการรายบุคคลหรือรายกลุ่มที่มีความรู้พอเพียงไม่ใช่การผลักดันหรือสนับสนุนได้โดยระบบงานและบุคลากรในระบบงาน

๔. ระบบงานกรรมการภายในของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาไม่ได้จัดระบบงานให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นตัวนำ แต่เป็นระบบงานที่เน้นการให้บริการเชิงการบริหารทั่วไป ทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับเป็นประสบการณ์ด้านบริการหรือการบริหารทั่วไป ไม่ใช่ประสบการณ์ในความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพหรือที่จะพัฒนาเป็นผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายวิทยากรและนิติกร หรือผู้อำนวยการกลุ่มขึ้นไปไม่ได้มีพื้นฐานด้านวิชาชีพเลย มีแต่ความชำนาญด้านบริหารทั่วไป ไม่ใช่แก่นของของระบบกรรมการ จะไม่ทำให้ระบบเลี้ยงตัวได้ ต้องพึ่งคนอื่นตลอดไป ซึ่งจะไม่ยกระดับกรรมการให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของระบบการสรรหาคณะกรรมาธิการของวุฒิสภา

๒. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบการสรรหาคณะกรรมาธิการของวุฒิสภา

ขอบเขตการศึกษา

๑. ที่มาและภารกิจของบุคลากร ๒ ประเภท คือข้าราชการประจำของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งรับผิดชอบคณะกรรมการ และฝ่ายการเมือง ได้แก่ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๒. การทำงานของคณะกรรมการในภาพรวมว่าส่งผลหรือไม่ต่อการสรรหาคณะกรรมาธิการที่มีคุณภาพมาทำงานและในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

๓. มองว่าระบบประจำสร้างคนที่พื้นฐานตุกรการหรือการบริหารทั่วไปไม่ใช่พื้นฐานทางวิชาชีพ วิชาความรู้

วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาจากเอกสารโดยการศึกษาคีวิเคราะห์ ที่ความและรวมความ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

๑. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ของระบบการสรรหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการของวุฒิสภา
๒. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงระบบการสรรหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการของวุฒิสภา
๓. เพื่อกระตุ้นให้มีการปรับปรุงระบบการสรรหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการของวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับระบบการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เชิงวิชาชีพหรือผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ ๒

ที่มาบทบาทและภารกิจของคณะกรรมการกิจการของวุฒิสภา

ความหมายและที่มาของคณะกรรมการกิจการ

ในระบบรัฐสภาของไทยมีรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร นั้น จำต้องมีองค์กรภายในเพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรัฐสภาตามอำนาจหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการกิจการของสภาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้งานของสภาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การดำเนินกิจการในอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาที่สำคัญ เช่น กระบวนการตราพระราชบัญญัติหากขาดระบบคณะกรรมการเข้ามาช่วยแล้ว รัฐสภาอาจดำเนินการได้โดยล่าช้าหรือไม่สมบูรณ์ได้

คณะกรรมการกิจการของสภา มีที่มาจากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของสภาเป็นกลไกในการกลั่นกรองกฎหมายและตรวจสอบกำกับดูแลการทำงานของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคำนึงถึงหลักการแบ่งงานกันทำ หรือเมื่อต้องการความชำนาญในเรื่องเฉพาะด้าน ตามหลักการดังกล่าวจึงเป็นอำนาจของสภาที่จะเลือกใช้กรรมการตามความเหมาะสมโดยอาศัยรัฐธรรมนูญและข้อบังคับที่ได้ให้อำนาจไว้

กรรมการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา

ความสำคัญและประโยชน์ของการใช้ระบบคณะกรรมการกิจการ

การปกครองโดยระบบรัฐสภา คณะกรรมการกิจการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานของรัฐสภา เพราะโดยปกติรัฐสภามีสมัยประชุมที่มีเวลาน้อย แต่ปัญหาและเรื่องราวต่าง ๆ ที่สภาต้องประชุมปรึกษากันอาจมีมากและแม้แต่ในช่วงปิดสมัยประชุมสภาที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีคนช่วยที่คอยศึกษาติดตามผลของเรื่องราวต่าง ๆ ที่สภาได้มีมติไปแล้วในเวลาที่ปิดสมัยประชุมสภา แต่รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารดำเนินกิจการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา สภาจึงจำเป็นต้องมีคนทำงานที่เรียกว่า คณะกรรมการกิจการของสภา เพื่อดำเนินการแทนสภา โดยสภาได้ประโยชน์

จากการใช้ระบบคณะกรรมการทำงานให้สภาด้วยเหตุผลและความจำเป็น พอจำแนกได้ ดังนี้ คือ

๑. เพื่อแบ่งเบาภาระของสภา เนื่องจากกิจการต่าง ๆ ของรัฐได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ทุกขณะ จำนวนและความสลับซับซ้อนของร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอให้สภาพิจารณามีเพิ่มมากขึ้น ทำให้สภาไม่อาจพิจารณาได้อย่างถี่ถ้วนและรอบคอบ จึงจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษา โดยทำหน้าที่เป็นเสมือนหนึ่งผู้ช่วยสภาในการวินิจฉัยปัญหาหรือกระทำ กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพทั้งยังประหยัดเวลาให้สภาอีกด้วย

๒. เมื่อต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกรณีที่มีปัญหาหรือร่างพระราชบัญญัติที่ ฝ่ายรัฐสภาจะต้องพิจารณามีลักษณะพิเศษ ต้องการความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอาศัย บุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นมาเป็นผู้พิจารณา ซึ่งจะกระทำได้ในรูปของการตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว

๓. เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม การประชุมปรึกษาของสมาชิกในที่ ประชุมสภาจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อประกอบการวินิจฉัยลงมติในปัญหา ต่าง ๆ ระบบคณะกรรมการจึงเป็นเครื่องมืออย่างดีที่จะให้สภาได้รับข้อมูลดังกล่าวโดย ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

๔. สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ระบบคณะกรรมการจะเป็นกลไกของสภาให้สามารถติดตามผลการบริหาร ราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือของสภาที่จะได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ประเภทของคณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการสามัญประจำสภา

คณะกรรมการสามัญประจำสภา ได้แก่ กรรมการที่สภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสภาเท่านั้นประกอบเป็นคณะกรรมการและตั้งไว้เป็นการถาวรโดยมีจำนวนกรรมการและคณะได้ตามความจำเป็นในกิจการของสภานั้น

ปัจจุบันข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา กำหนดให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้ ๒๒ คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า ๙ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน ดังนี้

- ๑) คณะกรรมการการกีฬา
- ๒) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- ๓) คณะกรรมการการคมนาคม
- ๔) คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
- ๕) คณะกรรมการการงบประมาณ
- ๖) คณะกรรมการการต่างประเทศ
- ๗) คณะกรรมการการทหาร
- ๘) คณะกรรมการการท่องเที่ยว
- ๙) คณะกรรมการการปกครอง
- ๑๐) คณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- ๑๑) คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๑๒) คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
- ๑๓) คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
- ๑๔) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
- ๑๕) คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- ๑๖) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม
- ๑๗) คณะกรรมการการสาธารณสุข
- ๑๘) คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
- ๑๙) คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ
- ๒๐) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภา

๒๑) คณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม

๒๒) คณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

๒. คณะกรรมาธิการวิสามัญ

หมายถึง กรรมาธิการที่สภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้นก็ได้ ประกอบเป็นคณะกรรมาธิการ สภาจะตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นก็เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นในกิจการ กล่าวคือ เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือการกระทำกิจการใด ๆ นั้นไม่อยู่ในขอบข่ายงานของคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาชุดใดหรืออาจจะเป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับขอบข่ายความรับผิดชอบของคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาหลายชุด จึงต้องตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมาเพื่อดำเนินการเฉพาะกิจเป็นคราว ๆ ไป เมื่อปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ พร้อมทั้งเสนอรายงานต่อสภาพิจารณาเสร็จสิ้นก็สลายตัวสิ้นสภาพไป

๓. คณะกรรมาธิการร่วมกัน

ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด คณะกรรมาธิการร่วมกัน เกิดขึ้นเฉพาะในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๔. คณะกรรมาธิการเต็มสภา

ประกอบด้วยสมาชิกทุกคนเป็นกรรมาธิการ ประธานสภาเป็นประธานคณะกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการประเภทนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยรับหลักการในการพิจารณาในวาระที่ ๑ แล้ว แต่เนื่องด้วยมีความจำเป็นรีบด่วนเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประกอบกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไม่มีความลับซับซ้อน สภาอาจมีมติให้พิจารณารวดเดียว ๓ วาระได้โดยให้สมาชิกทุกคนที่ประชุมเป็นกรรมาธิการพิจารณารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้

๕. คณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา

เป็นคณะกรรมาธิการที่เกิดขึ้นจากการแต่งตั้งของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ คณะกรรมาธิการคณะนี้ จะเกิดขึ้นในกรณีที่ ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็น ต่อการบริหารราชการแผ่นดินหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภา ผู้แทนราษฎรมิมีมติไม่ให้ความเห็นชอบ และคะแนนเสียงไม่ให้ความเห็นชอบไม่เกินกึ่งหนึ่งของ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน เพื่อมีมติอีกครั้ง หากรัฐสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบให้ตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของ แต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ประกอบกันเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้ คณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภารายงาน และเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วต่อรัฐสภา นอกจากคณะกรรมาธิการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๗๓ ของรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐสภาอาจตั้งคณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา ในกรณีอื่น ๆ ได้อีก เช่น คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช เป็นต้น

๖. คณะกรรมาธิการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมาธิการประเภทนี้จะมีเฉพาะในวุฒิสภาเท่านั้น และได้ถือกำเนิดขึ้นตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะเกิดขึ้นในกรณีที่วุฒิสภาจะต้อง พิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณารุฒิสภา

ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบันกำหนดให้ วุฒิสภาตั้งคณะกรรมาธิการ วิสามัญพิจารณารุฒิสภาขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมาธิการจำนวนไม่เกิน ๒๗ คน การตั้งกรรมาธิการให้ที่ประชุมวุฒิสภาตั้งจากสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนของคณะกรรมาธิการสามัญ ประจำวุฒิสภาทุกคณะ คณะละ ๑ คน และเลขาธิการวุฒิสภา จำนวนนอกนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภา

เลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ครั้งละ ๑ ชื่อและมีสมาชิกรับรอง ไม่น้อยกว่า ๕ คน และคณะกรรมการดังกล่าวมีวาระ ๒ ปี นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติเลือกตั้ง

คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. หรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมาย ประสานงานระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎรคณะรัฐมนตรี องค์การอิสระ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกิจการของวุฒิสภา ดำเนินงานด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสารการสนเทศเพื่อสนับสนุน กิจการของวุฒิสภา พัฒนาระบบงานและการดำเนินกิจการในด้านต่าง ๆ ของวุฒิสภา รับเรื่องราว ร้องทุกข์ของราษฎรเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของวุฒิสภา ฯลฯ

บทที่ ๓ บุคลากรในระบบกรรมาธิการ

บุคลากรของระบบกรรมาธิการ

บุคลากรของระบบกรรมาธิการมี ๒ ประเภทได้แก่

๑. ประเภทที่ ๑ ได้แก่ข้าราชการประจำและบุคลากรช่วยงานนิติบัญญัติ (อัตราจ้างตามความจำเป็นตามช่วงระยะเวลาที่ตกลงจ้างตามสัญญา) ของสำนักกรรมาธิการ ๑ สำนักกรรมาธิการ ๒ และสำนักกรรมาธิการ ๓

๒. ประเภทที่ ๒ เป็นฝ่ายการเมืองได้แก่ ตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ที่มาของบุคลากรประจำคณะกรรมาธิการและบุคลากรช่วยงานนิติบัญญัติ

ได้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีมาจากการคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งตามที่บัญญัติไว้ในหมวดแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยได้รับเงินเดือนในอัตราตามบัญชีเงินเดือนส่วนบุคลากรช่วยงานนิติบัญญัตินั้นสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะจัดจ้างตามความจำเป็นในช่วงระยะเวลาที่ตกลงจ้างตามสัญญาจ้าง

คุณสมบัติ

๑. มีความรู้ความสามารถในระบบงานรัฐสภา การใช้กฎหมายและเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ความรู้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้น

๒. มีความสามารถในการศึกษาหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการตลอดจนติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความรอบรู้และวิจรรณญาณในการเข้าใจปัญหาและต้องสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยมีกฎเกณฑ์ระเบียบประเพณีปฏิบัติและประโยชน์ของราชการและช่วงระยะเวลาอันจำกัดเป็นปัจจัย

หน้าที่ความรับผิดชอบ

งานด้านเลขานุการ

๑. ให้คำปรึกษา แนะนำ และ เสนอแนะเกี่ยวกับระบบงานของวุฒิสภา อาทิเช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ญัตติ หรือเรื่องที่ คณะกรรมาธิการดำเนินการพิจารณาศึกษา หรือสอบสวนในเรื่องต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับ การประชุม วุฒิสภา และกฎหมายในการประชุมคณะกรรมาธิการ และคณะอนุกรรมาธิการ รวมทั้งวางแผนการเดินทางศึกษาดูงาน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการจัด สัมมนาของคณะกรรมาธิการ

๒. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการพิจารณา รายงานของคณะกรรมาธิการในการพิจารณาญัตติ หรือที่คณะกรรมาธิการดำเนินการพิจารณา ศึกษา หรือสอบสวนเพื่อนำเสนอวุฒิสภา

๓. ศึกษา รวบรวม และประมวลเหตุผลประกอบมติคณะกรรมาธิการ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ กรรมาธิการในการชี้แจงต่อวุฒิสภา

งานด้านธุรการ

๑. จัดทำหนังสือนัดประชุม เชิญผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจง และมีหนังสือเรียกบุคคล หรือ หน่วยงานให้จัดส่งเอกสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการและ คณะอนุกรรมาธิการ

๒. ติดต่อประสานงานกับคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และ เลขานุการ รวมทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และประชาชน เพื่อเข้าร่วมประชุมและ ชี้แจง ต่อ คณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการตลอดจนคณะทำงานต่าง ๆ ของ คณะกรรมาธิการ

งานด้านวิชาการ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะ ทางด้านวิชาการ และกฎหมายเพื่อประกอบเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ

๒. ติดตาม ศึกษา รวบรวมผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อบังคับการประชุม หรือญัตติต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ในชั้นของคณะกรรมการของวุฒิสภา

๓. จัดทำรายงาน ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างข้อบังคับการประชุมตามที่คณะกรรมการ แก้ไข หรือ มอบหมาย

งานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เช่น ติดต่อประสานงานรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิเคราะห์ จัดทำสรุปข้อเสนอแนะ เสนอคณะกรรมการ

ที่มาของฝ่ายการเมืองได้แก่ ตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมการ

มีที่มาจากคำสั่งของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาโดยอนุมัติของประธานวุฒิสภา ซึ่งจะตั้งตามมติของคณะกรรมการสามัญของวุฒิสภาแต่ละคณะ โดยคณะกรรมการแต่ละคณะจะพิจารณาตั้งผู้ที่มีคุณสมบัติในตำแหน่งต่าง ๆ ตามประกาศวุฒิสภาเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ได้กำหนดจำนวนของแต่ละตำแหน่งไว้ แต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และค่าตอบแทนของแต่ละตำแหน่งไว้และกำหนดค่าตอบแทนโดยรวมของทุกตำแหน่งในแต่ละกรรมการไว้เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ได้อนุมัติงบประมาณเป็นเงินค่าตอบแทนที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการสามัญ

ประจำวุฒิสภา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยความเห็นชอบของ
กระทรวงการคลัง

**คุณสมบัติทั่วไปของที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำ
คณะกรรมการธิการ**

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุขตามรัฐธรรมนูญ
- (๔) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือ
จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๖) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๗) ไม่เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ

**คุณสมบัติของที่ปรึกษาและผู้ชำนาญการจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้**

- (๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก และเคยศึกษาหรือมี
ประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น หรือ
- (๒) มีคุณสมบัติพิเศษ ตามที่คณะกรรมการประสงค์ตามลักษณะงานของ
คณะกรรมการแต่ละคณะ และเคยศึกษาหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการนั้นเป็นอย่างดี

**คุณสมบัติของนักวิชาการจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่ง
ดังต่อไปนี้**

- (๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และเคยศึกษาวิชาที่เกี่ยวกับงานที่อยู่ใน
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น หรือ

(๒) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเคยศึกษาวิจัย และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่องานของคณะกรรมการ

คุณสมบัติของเลขานุการจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งดังต่อไปนี้

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีความรู้ ความสามารถในการทำงานด้านเลขานุการ และธุรการของคณะกรรมการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการจดบันทึกการประชุม สามารถพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี ด้วยความเร็วอย่างน้อย ๓๕ คำ/นาที และรวบรวมจัดระบบเอกสารของทางราชการได้เป็นอย่างดี

หน้าที่และความรับผิดชอบ

๑) ที่ปรึกษาคณะกรรมการมีหน้าที่ในการแนะนำให้คำปรึกษาและแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ

๒) ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางวิชาการที่เป็นกลางและเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการแต่ละคณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำงานทางวิชาการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น ๆ ตามที่คณะกรรมการหรือประธานคณะกรรมการมอบหมาย เช่น จัดทำรายงาน ความเห็นสรุปประเด็น เป็นต้น

(๒) วิเคราะห์ เสนอแนะ และให้คำปรึกษาทางวิชาการในเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณะนั้น ๆ

(๓) ประสานงานทางวิชาการและให้คำปรึกษาทางวิชาการกับคณะกรรมการคณะต่าง ๆ

๓) นักวิชาการ และเลขานุการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่คณะกรรมการกำหนด การเสนอบุคคลเพื่อตั้งเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการนั้น คณะกรรมการอาจจะตั้งตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือทุกตำแหน่งก็ได้ โดยให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และค่าตอบแทนของแต่ละตำแหน่งที่พึงได้รับ ซึ่งเมื่อรวมค่าตอบแทนแต่ละบุคคลที่คณะกรรมการเสนอตั้งแล้วต้องไม่เกินงบประมาณหมวดค่าตอบแทน

ใช้สอยและวัสดุ ในรายการค่าตอบแทนที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการที่ คณะกรรมการแต่ละคณะพึงได้รับสำหรับปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งปัจจุบันเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือนต่อคณะกรรมการ

ค่าตอบแทนที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการให้ได้รับค่าตอบแทนเป็น รายเดือน ตามอัตราดังต่อไปนี้

(ก) ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ

(๑) ที่ปรึกษา	เดือนละ	๙,๐๐๐ บาท
(๒) ผู้ชำนาญการ	เดือนละ	๘,๐๐๐ บาท
(๓) นักวิชาการ	เดือนละ	๗,๐๐๐ บาท
(๔) เลขานุการ	เดือนละ	๕,๐๐๐ บาท

(ข) ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ

(๑) ที่ปรึกษา	เดือนละ	๖,๗๕๐ บาท
(๒) ผู้ชำนาญการ	เดือนละ	๖,๐๐๐ บาท
(๓) นักวิชาการ	เดือนละ	๕,๒๕๐ บาท
(๔) เลขานุการ	เดือนละ	๓,๗๕๐ บาท

การพ้นจากหน้าที่ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ พ้นจากหน้าที่ ก่อนถึงวันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๔) ขาดคุณสมบัติ
- (๕) คณะกรรมการมีมติให้ออก
- (๖) คณะกรรมการครบวาระตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

(๗) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม

(๘) คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภามีมติให้ออกเนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ของที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมการ นั้น หากปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ เกียรติภูมิ และชื่อเสียงของสถาบันวุฒิสภา เช่น การไม่รักษาซึ่งชื่อเสียงของวุฒิสภา การแสวงหาประโยชน์ อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นการไม่รักษาความลับในการประชุม คณะกรรมการที่กระทำเป็นการลับ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดกับหลักการตามข้อบังคับ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมการ เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวนี้ สมาชิกวุฒิสภาหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจเสนอเรื่องร้องเรียนโดยยื่นต่อคณะกรรมการวิสามัญ กิจการวุฒิสภา เพื่อพิจารณาสอบสวนและมีมติให้ออกก็ได้ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

การพ้นจากหน้าที่ไม่ว่ากรณีใด ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าตอบแทนหรือเงินอื่นใดจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้ประธานวุฒิสภารองประธาน วุฒิสภาคนที่หนึ่ง และรองประธานวุฒิสภาคนที่สอง ร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ให้เลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด

การทำงานของบุคลากรในระบบกรรมการ

๑. ข้าราชการประจำคณะกรรมการในสภาพปัจจุบัน เนื่องจากระบบการสรรหา บุคลากรและระบบงานของกรรมการปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่ตรงตามภารกิจหน้าที่ของคณะกรรมการได้ บุคลากรต้องเผชิญกับงานล้นมือ มีเวลาจำกัดที่จะทำงานแต่ละชิ้นเพราะต้องทำงานด้วยความเร่งรีบ จากวงจรหนึ่งไปยังอีกวงจรหนึ่ง ไม่มีเวลาหยุด คิดหรือพัฒนาตนเอง

๒. บุคลากรฝ่ายการเมืองได้แก่ตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และ เลขานุการประจำคณะกรรมการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นเพื่อ ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญเพื่อเสริมระบบงานของคณะกรรมการโดยร่วมกับบุคลากรซึ่งเป็น ข้าราชการประจำของคณะกรรมการให้สามารถรองรับสนับสนุนส่งเสริมให้การทำงานของ คณะกรรมการตามภารกิจหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความโดดเด่น สามารถกระทำ

ภารกิจต่าง ๆ และนำผลการพิจารณาศึกษามาแก้ไขปัญหาของประชาชนและปัญหาเร่งด่วนของประเทศไทยได้ ให้เป็นที่เชื่อถือและศรัทธาของประชาชนและสังคมโดยรวม

สภาพปัจจุบัน การทำงานตามภารกิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษายังไม่เห็นว่าโดดเด่น และเป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาของประชาชนและสังคมอย่างกว้างขวางและเพียงพอและกว้างขวาง จะมีก็เพียงกรรมการบางคณะเท่านั้น ที่มีผลงานเป็นที่โดดเด่น ซึ่งหากพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่าปัจจัยสำคัญยิ่งคือนุคลากรในระบบการทำงานได้แก่ นุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำของคณะกรรมการยังคงเป็นบุคลากรที่มีที่มาและระบบการทำงานเหมือนกันในทุกคณะกรรมการ จะแตกต่างกันก็คือนุคลากรฝ่ายการเมืองได้แก่ตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้อำนวยการ นักวิชาการ และเลขาธิการประจำคณะกรรมการนั้น ซึ่งได้รับการพิจารณาตั้งตามมติของคณะกรรมการ แต่ละคณะนั้นโดยคณะกรรมการจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ จากบุคคลที่ต้องมีความรู้ มีความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในวิชาการ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างแท้จริงอันจะทำให้คณะกรรมการได้ระบบผู้เชี่ยวชาญในการขับเคลื่อน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ของกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผลงานมีความโดดเด่น นำมาประกอบการพิจารณาเพื่อการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของและประเทศไทยและประชาชนได้ เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือของสังคมก่อให้เกิดการพัฒนาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรรมการอันจะทำให้เกิดประโยชน์โดยรวมแก่ประชาชนและประเทศไทยโดยแท้จริง

บทที่ ๔

แนวทางในการปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคลากร

แนวคิดทฤษฎี

กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ถือได้ว่ามีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะจะเป็นกระบวนการแรกในการแสวงหาบุคลากรที่เหมาะสมเข้ามายังองค์การ หากสรรหาและคัดเลือกบุคลากรได้เหมาะสมกับเหตุผลความจำเป็นของงาน ย่อมจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าขององค์การในทางตรงกันข้ามหากได้บุคลากรที่ไม่เหมาะสมกับงาน องค์การนั้นย่อมอยู่ไม่จะล่มสลายไปในที่สุด

กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรโดยทั่วไป อาจจำแนกออกเป็น ๔ ขั้นตอนด้วยกัน คือ (ธงชัย สันติวงษ์ : ๒๕๓๖ : ๘๖ - ๘๗)

๑. การสรรหา
๒. การคัดเลือก
๓. การทดสอบ
๔. การสัมภาษณ์

๑. การสรรหา

การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน มีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ การกำหนดลักษณะงาน เป็นการวิเคราะห์และออกแบบงานกำหนดตำแหน่งและคุณสมบัติของบุคลากรที่จะมาดำรงตำแหน่ง

๑.๒ การวางแผนการสรรหา เป็นการกำหนดเทคนิควิธีที่จะใช้ในการสรรหาและแหล่งที่จะสรรหา เพื่อให้ได้ผู้สมัครจำนวนหนึ่งที่เหมาะสมที่จะคัดเลือกต่อไป การวางแผนการสรรหาจะช่วยให้องค์การสามารถได้บุคลากรที่ต้องการโดยประหยัดรายจ่ายด้วยโดยหลักการแล้วแผนการสรรหาคนที่จะได้ผลจะเกี่ยวพันกับการดำเนินงาน ๒ ขั้น คือ

๑) จะต้องค้นหาแหล่งที่เหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่ต้องการ

๒) หาวิธีการและเทคนิคที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการหาบุคลากรที่มี

คุณสมบัติตามที่ต้องการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๓๒ – ๒๕๔๐

๑.๓ การพิจารณาสร้างรายละเอียดให้เกิดการจูงใจในการสรรหา เป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับงานทั้งแง่ของรางวัลผลตอบแทน และคุณลักษณะของพนักงานที่ดีที่อยากได้ ให้เห็นชัดแจ้ง เพื่อจูงใจคนให้มาสมัครงาน

๑.๔ การดำเนินการสรรหา เป็นการดำเนินการเสาะหาหรือระดมผู้สมัครให้มาสมัครงาน

แหล่งการสรรหาบุคลากร สามารถสรรหาได้ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกองค์การแต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะแหล่งภายนอกองค์การ ได้แก่

(๑) การใช้วิธีโฆษณา โดยโฆษณาในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ หรือผ่านทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด

(๒) การหาจากแหล่งจัดหางาน

(๓) การใช้วิธีรับสมัครจากสถาบันการศึกษา

(๔) การใช้พนักงานเก่าแนะนำ

(ธงชัย : ๒๕๓๖ : ๙๐ – ๙๓)

๒. การคัดเลือก

ในกระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน องค์การเกือบทุกองค์การจะเริ่มต้นโดยการใช้ใบสมัครเป็นเครื่องมือลำดับแรกของกระบวนการคัดเลือก ทั้งนี้เนื่องจากใบสมัครจะสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้พิจารณาคัดเลือกหลายประการ ดังนี้

๒.๑ ช่วยให้มีข้อมูลประกอบการใช้ดุลพินิจ เช่น การศึกษาและประสบการณ์ของผู้สมัครว่าเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่

๒.๒ ช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่เคยทำมาก่อน

๒.๓ ช่วยให้ทราบความมั่นคงต่อเนื่องของการทำงานของผู้สมัครในอดีตเหตุผลของการเปลี่ยนงาน

๒.๔ ช่วยให้ทราบว่าผู้สมัครมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากน้อยแค่ไหน

(ธงชัย : ๒๕๓๖ : ๙๔)

๓. การทดสอบ

วัตถุประสงค์ของการทดสอบก็เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความสามารถทัศนคติและบุคลิกของผู้สมัคร การทดสอบมีหลายด้านด้วยกัน คือ

๓.๑ การทดสอบสติปัญญา (Intelligence Test) เป็นการทดสอบระดับของสมองซึ่งอาจใช้วิธีซักถามหรือปฏิบัติในห้องทดลอง

๓.๒ การทดสอบความถนัด (Aptitude Test) เป็นการทดสอบความชำนาญหรือทักษะความสามารถของผู้สมัครที่เหมาะสมกับงาน

๓.๓ การทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test) เป็นการวัดสิ่งที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้สมัคร เช่น ความมั่นคงในอารมณ์ ความมั่นใจ ตลอดจนการปรับตัวเพื่อพิจารณาหน้าที่การงานให้เหมาะสม

๓.๔ การทดสอบความสนใจ (Interest Test) เป็นการทดสอบขนาดความสนใจในงานของผู้สมัคร โดยเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน (มสธ. : ๒๕๓๒ : ๕๙๓ - ๕๙๔)

๔. การสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์ผู้สมัครงาน มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๔.๑ เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับตัวผู้สมัครให้มากขึ้น

๔.๒ เพื่อให้ผู้สมัครได้มีโอกาสเข้าใจหรือมีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับองค์การ

๔.๓ เพื่อสร้างความประทับใจหรือรักษาความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ถูกสัมภาษณ์กับองค์การ (ธงชัย : ๒๕๓๖ : ๑๑๙)

โดยปกติขั้นตอนของการสัมภาษณ์นี้ จะให้หัวหน้างานที่ต้องการบุคลากรนั้นเข้าร่วมดำเนินการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้บุคลากรที่ต้องการจริง ๆ และที่สำคัญจะต้องสามารถทำงานร่วมกับหัวหน้างานนั้นได้ดี (ธงชัย ๒๕๓๖ : ๑๐๕)

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรขององค์การธุรกิจ

องค์การธุรกิจจะสรรหาบุคลากรจากภายนอก เข้ามาในองค์การทุกระดับตำแหน่งสรรหาจากทุกแหล่งตามเหตุผลความจำเป็นและเน้นการพิจารณาคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถและความชำนาญงานก่อนที่ตัดสินใจรับบุคคลผู้นั้นเข้าทำงานในองค์การ

องค์การธุรกิจจะให้ความสำคัญกับใบสมัครเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาคัดเลือกในขั้นต้น หลังจากนั้นจึงจะพิจารณาใช้วิธีการทดสอบและการสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาคุณสมบัติและความรู้ความสามารถ ความชำนาญงาน รวมตลอดทั้งบุคลิกลักษณะและแนวความคิดของบุคคลนั้นว่าเหมาะสมกับงานที่เราจะทำหรือไม่และเมื่อทำไปแล้วจะมีโอกาสก้าวหน้าหรือไม่พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้หัวหน้างานที่ต้องการบุคลากรได้มีโอกาสร่วมพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกบุคลากรด้วยตนเอง

การดำเนินการดังกล่าวเป็นผลให้องค์การธุรกิจสามารถสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับงานได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทวัส มั่นคง (วิทวัส : ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ได้นำเสนอบทสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์การธุรกิจขนาดใหญ่ ๆ ในประเทศไทย เช่น โรงแรมโอเรียลเต็ล บริษัท กระจกไทย - อาซาฮี จำกัด บริษัท อิตาเลียนไทย จำกัด เป็นต้น บริษัทต่าง ๆ เหล่านี้ จะใช้วิธีการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรดังกล่าวข้างต้น

เชิด ชูเวช (๒๕๓๕) ศึกษาการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรของธนาคารกรุงไทย จำกัด และบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด พบว่า

๑. การสรรหา

ธนาคารกรุงไทย จำกัด จะใช้วิธีการโฆษณาโดยใช้สื่อที่มีอยู่แล้วหรือสื่อที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ผ่านเครื่องเบิกจ่ายเงินอัตโนมัติ หนังสือพิมพ์ธุรกิจ เป็นต้น โดยมีสวัสดิการที่ดีเป็นสิ่งจูงใจผู้สมัคร

บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ให้อำนาจผู้บริหารของส่วนงานและเปิดโอกาสให้มีความคิดสร้างสรรค์ รวมตลอดถึงงบประมาณเพื่อที่เข้าไปถึงแหล่งสรรหาบุคลากรที่ต้องการ มีการศึกษาตัวบุคคลที่ต้องการ มีการชี้แจงแนะนำบริษัทให้รู้จักพร้อมทั้งสิ่งจูงใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพ

๒. การคัดเลือก

ธนาคารกรุงไทย มีการสอบข้อเขียนโดยการทดสอบความถนัด การสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธนาคาร การใช้เครื่องใช้สำนักงานและการสอบสัมภาษณ์อีกทางหนึ่งจะมีการคัดเลือกโดยการแนะนำจากลูกค้าของธนาคารที่มีบัญชีเงินฝากสูง แต่วิธีการนี้อาจทำให้ได้คนที่ไม่เหมาะสมกับงาน

บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด เน้นทักษะการปฏิบัติงานและด้านมนุษยสัมพันธ์มากกว่าความรู้ทางด้านวิชาการ และใช้การสอบสัมภาษณ์เป็นหลักโดยให้หัวหน้างานที่จะรับเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจจากคนที่ได้พิจารณาคัดเลือกในเบื้องต้นแล้ว

วิธีการของบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด จะมีความคล่องตัวและได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับงานตามที่ต้องการมากกว่า

บทที่ ๕

การปรับปรุงคุณภาพบุคลากรของระบบกรรมาธิการ

๑. สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมปัจจุบันในไทยและในโลกที่มีผลต่อบทบาท พันธกิจ วิชาชีพ ศักดิ์ของวุฒิสภา และลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติสำหรับวุฒิสภา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (กินเวลา ๒๐ ปี) ที่ระบบงานกรรมาธิการจะต้องทำด้านกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

๑.๑ ที่มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เน้นเจตนารมณ์ที่นำมาซึ่งแนวทางปฏิบัติเป็นรูปธรรมของการปฏิรูปการเมืองครั้งสำคัญโดยยังคงกำหนดให้ “รัฐสภา” เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติแบบสภาคู่อันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้ง โดยเฉพาะในส่วนของวุฒิสภานั้น กำหนดให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังเช่นที่เคยมีในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กล่าวคือ พิจารณากลับกรองกฎหมาย ควบคุมการบริหาร ราชการแผ่นดิน นอกเหนือจากการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของ แผ่นดิน โดยเพิ่มอำนาจใหม่ขึ้นมาโดยให้เป็นสภาที่พิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งให้มีอำนาจถอด ถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือให้พ้นจากตำแหน่ง ด้วย ซึ่งหากแยกบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันโดยละเอียด แล้ว อาจจำแนกได้ ๖ ประการสำคัญ ได้แก่ การนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ๆ การพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความ เห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง และอำนาจ หน้าที่อื่น ๆ

๑.๒ ทรัพยากรมนุษย์ของไทยมีศักยภาพพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาอย่างมีทิศทางและ เป้าหมาย สามารถเข้าถึงโลกหรือโลกาภิวัตน์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศได้รวดเร็วและไม่แพงไทย ไม่ต้องเผชิญกับความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติและศาสนาที่มึนน้อยหรือแทบจะไม่มีเลย แต่การศึกษา

ของไทยก็ยังล้ำหลังกว่าการเปลี่ยนแปลงของโลก และไม่ช่วยกู้วิกฤติของชาติได้ โอกาสการเรียนรู้ของคนไทยยังกระจายไปไม่ทั่วถึง คนไทยที่ยากจนพึ่งตนเองได้จำกัดในการแก้ปัญหาและมีโอกาสไม่เท่าคนรวยที่จะได้รับบริการของรัฐ

๑.๓ ไทยยังอยู่ในช่วงฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ยังขาดความยากจนไม่ได้ ยังมีคนยากจนอยู่มาก เศรษฐกิจมหภาคยังไม่ดีขึ้น (เช่น ฐานะการเงินการคลัง การจ้างงาน การผลิตการส่งออกยังไม่น่าพอใจ การบริโภคภายในประเทศยังเพิ่มเงินให้ประเทศได้ไม่พอ ยังลบหนี้สาธารณะไม่ได้) การทุจริตของภาครัฐยังสูง และการบริหารจัดการภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนยังปรับตัวช้ากว่าปัญหาเก่าที่ยังแก้ไม่ตกและปัญหาใหม่ที่เพิ่มขึ้นทุกวัน

๑.๔ สังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้นกว่าเดิม คนไทยมีอิสระ และเสรีภาพในการแสดงออกการพูด และการนำเสนอปัญหาและความทุกข์ยาก คนไทยต้องการธรรมรัฐ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและปลอดภัย และมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและยั่งยืนแต่สังคมไทยก็สังสมปัญหาที่ฐานรากเอาไว้มาก ซึ่งเป็นปัญหาของผลพวงจากการพัฒนาประเทศและความเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขาดการประเมินผลต่อสังคม ชีวิต และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาการทำมาหากิน ปัญหาที่ทำกิน ปัญหาการแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาการเข้าถึงบริการของรัฐ ที่ยังเหลื่อมล้ำกันอยู่ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท และระหว่างคนร่ำรวยกับคนยากจน เป็นบ่อเกิดของความยากจนที่แก้ไขได้ยาก

๑.๕ จารีตทางการเมืองไทยเน้นความเข้มแข็งของรัฐบาล ไม่เน้นความเข้มแข็งของรัฐสภา ทำให้รัฐบาลไม่สนับสนุนกิจการของรัฐสภาและวุฒิสภาเท่าที่ควร คนไทยก็ไม่เชื่อถือศรัทธานักการเมือง แต่ก็สภาก็ยังเป็นเวทีที่สัมพันธ์และสัมพันธ์กับประชาชน

๑.๖ ระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจโลกเปิดกว้างและเสรีกว่าเดิม โลกมีค่านิยมร่วมกัน (เช่น สิทธิเสรีภาพ ประชาธิปไตย ธรรมรัฐ) ทุกชาติต้องพึ่งพาและเชื่อมโยงกันจากผลของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาของชาติหนึ่งหรือของภูมิภาคหนึ่งก็คือปัญหาของชาติและภูมิภาคอื่นด้วย

๒. พันธกิจของวุฒิสภา

พันธกิจของวุฒิสภาที่ระบบงานกรรมการจะเข้ามาเกี่ยวข้อง

๒.๑ ตรากฎหมาย (ก้านกรองร่างพระราชบัญญัติ)

๒.๒ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๓ ให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ (กรณีรัฐสภาส่งเรื่องให้กรรมการดู)

๒.๔ เลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ ให้ความเห็นชอบบุคคลในองค์การตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญ

๒.๕ ถอดถอนบุคคล

๓. วิสัยทัศน์ของวุฒิสภา

วิสัยทัศน์ของวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องกับงานกรรมการ (เท่ากับจิตสำนึกการทำงานและระบบงานของกรรมการทั้งระบบ ซึ่งรวมสำนักกรรมการไว้ด้วยในฐานะกลไกการทำงานของกรรมการ)

๓.๑ เป็นตัวแทนของคนไทย (คือ กรรมการต้องทำงานโดยไม่ลืมหือ)

๓.๒ มีวุฒิภาวะทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ

๓.๓ เป็นสภาเปิด และโปร่งใส และชาวบ้านกับองค์กรอิสระสามารถตรวจสอบการทำงานของวุฒิสภาได้

๓.๔ เป็นสภาตรวจสอบ และปฏิรูปการเมือง

๓.๕ เป็นสภาแห่งมโนธรรมและความถูกต้องที่มุ่งรักษามลประโยชน์ของประเทศไทย

๔. ลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติ

ลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติสำหรับวุฒิสภาตามแผนชาติฯ ฉบับที่ ๙ ที่ระบบงานกรรมการจะเข้ามาเกี่ยวข้องในด้านกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ ภายใต้ทรัพยากรภาครัฐที่มีอยู่จำกัด โดยประเทศไทยจะต้องฟื้นฟูเศรษฐกิจให้แข็งแกร่งมั่นคง และปรับฐานเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถขยายตัวต่อเนื่องในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานในการแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งให้เกิดสังคมที่

เข้มแข็ง มีดุลยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมमानชนที่และเอื้ออาทรต่อกัน วาระแห่งชาติเร่งด่วนดังกล่าว ได้แก่

๔.๑ เร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และมีเสถียรภาพ โดยใช้มาตรการการเงิน การคลัง ภาษี การส่งออก การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและภาคธุรกิจเอกชน วิสาหกิจขนาดกลาง ตลาดแรงงาน และทักษะแรงงานไทย

๔.๒ สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากใช้มาตรการธุรกิจชุมชน (คือ ๑ ตำบล ๑ ผลิตภัณฑ์) ทั้งในแง่เงินทุน การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจด้วยการกระตุ้นการผลิตภายในท้องถิ่น และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อผลด้านการตลาด และการกระจายผลผลิตที่เชื่อมโยงตลาดท้องถิ่นเข้ากับตลาดระดับภูมิภาค (คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้) ระดับประเทศ (คือ ประเทศไทย) และต่างประเทศ (คือทุกประเทศทั่วโลก และทุกทวีปในโลก)

๔.๓ บรรเทาปัญหาสังคม ที่มาจากปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาบริการสุขภาพของคนไทยที่ยังได้รับไม่ทั่วถึง ปัญหาทักษะฝีมือแรงงาน และปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคเอกชน

๔.๔ แก้ปัญหาความยากจน โดยการให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึง (เน้นด้านสาธารณสุข แหล่งความรู้ (คือ การศึกษา) และแหล่งข้อมูลข่าวสาร) สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่หมายถึงการมีอาชีพทำกิน พัฒนาโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคม พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพื่อสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของการก่อสร้างสร้างตัวและพึ่งตนเองให้แก่คนยากจน ปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อสร้างโอกาสให้แก่คนยากจน เร่งปฏิรูปกฎหมายและปรับกฎระเบียบเพื่อให้โอกาส สิทธิและความเสมอภาคทุกด้านแก่คนยากจน (เน้นสิทธิด้านข้อมูลข่าวสาร การจัดการดูแลทรัพยากรการประกอบกิจการจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการถือครองที่ดินสำหรับกลุ่มคนยากจนในภาคเกษตรที่ไร่ที่ทำกิน)

๕. กรรมาธิการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภา

กรรมาธิการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาในการตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นขั้นตอนสำคัญที่วุฒิสภาจะกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและรอบคอบ ก่อนตราเป็นกฎหมายของแผ่นดิน และเป็นเครื่องมืออย่างดีที่วุฒิสภาจะทำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล งานของกรรมาธิการมีที่มาจาก ๒ สาย คือ สายที่หนึ่ง รับเรื่องมาจากที่ประชุมวุฒิสภา เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ก็จะส่งกลับมาให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เรื่องที่รับมาจากสภา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติ และเรื่องที่สภาส่งมาให้ศึกษา (งานนโยบาย) สายที่สอง กรรมาธิการริเริ่มเอง แล้วเสนอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา ซึ่งที่ประชุมจะพัฒนามาเป็นกฎหมาย หรือส่งกลับมาให้กรรมาธิการศึกษาเพิ่มเติม หรือส่งให้รัฐบาลไปใช้ก็ได้ เรื่องที่จะเสนอให้สภาพิจารณาก็คือ ร่างพระราชบัญญัติ และเรื่องที่กรรมาธิการริเริ่มศึกษาการทำงานของกรรมาธิการต้องอาศัยรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา จารัตประเพณีของวุฒิสภาและกรรมาธิการในอดีต และข้อมูล ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์กฎหมายที่ต้องใช้ในการกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ และข้อมูลวิชาการที่ต้องใช้ในงานด้านกฎหมายและการศึกษาเรื่องต่าง ๆ กรรมาธิการจะได้ข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลภายในวุฒิสภาเอง (สำนักกรรมาธิการและสำนักบริการวิชาการและแหล่งข้อมูลภายนอกวุฒิสภา (หน่วยราชการและต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับเรื่องที่พิจารณา)

๖. จุดแข็ง จุดอ่อน ของวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านกรรมาธิการ

เมื่อวุฒิสภาต้องใช้ระบบกรรมาธิการเข้ามาทำหน้าที่ให้ครบถ้วนตามความต้องการของรัฐธรรมนูญ ประเทศชาติและประชาชน กับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศแล้ว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาก็จะต้องทำให้วุฒิสภาทำงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้น อะไรคือจุดแข็งและจุดอ่อนของวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านกรรมาธิการของสำนักงานฯ ในปัจจุบัน

๖.๑ (จุดแข็ง) รัฐธรรมนูญให้อำนาจวุฒิสภามากขึ้น

๖.๒ (จุดแข็ง) ที่มาของวุฒิสภาทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นตัวแทนของทุกจังหวัดทั่วประเทศ มีประสบการณ์หลากหลาย หลายคนมีคุณภาพเป็นภาพลักษณ์ใหม่ของสภาสูง ที่จะมีศักยภาพได้ ถ้ามีระบบรองรับงานที่มีประสิทธิภาพ

๖.๓ (จุดอ่อน) โครงสร้างของสำนักงานฯ เพิ่งปรับใหม่ยังไม่ปรับระบบการทำงานให้คล่องตัวมากนัก สัดส่วนงบประมาณที่ได้รับยังไม่สูงมากพอ จึงยังสรุปไม่ได้ว่าสำนักงานฯ ในขณะนี้สามารถทำงานได้สอดคล้องกับภารกิจของวุฒิสภาที่เพิ่มขึ้น

๖.๔ (จุดอ่อน) ขาดศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลกลางที่สามารถเป็นที่พึ่งของสมาชิกวุฒิสภาในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๕ (จุดอ่อน) ขาดบุคคลหรือหน่วยงานที่จะประสานความรู้และความเข้าใจระหว่างสมาชิกวุฒิสภาและระหว่างคณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ

๖.๖ (จุดอ่อน) คณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสมเพราะมีหน้าที่ซ้ำซ้อนกันอยู่อย่างมาก รวมทั้งไม่สะท้อนสภาพปัญหาเร่งด่วนของชาติอีกด้วย

๖.๗ (จุดอ่อน) การทำงานของคณะกรรมการสามัญคณะต่าง ๆ ยังต่างคนต่างทำและขาดแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน

๖.๘ (จุดอ่อน) สมาชิกวุฒิสภายังคงมีการอภิปรายข้ามบทบาทและหน้าที่หรือไม่เกี่ยวข้องกับบทบาทของตนในคณะกรรมการสามัญที่ตนเองไม่เกี่ยวข้องโดยตรงอยู่อย่างมาก

๖.๙ (จุดอ่อน) สมาชิกวุฒิสภาไม่แม่นยำกฎหมายและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

๖.๑๐ (จุดอ่อน) สมาชิกวุฒิสภาขาดความพร้อมหรือไม่ได้ศึกษาเรื่องต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ก่อนเข้าประชุมกรรมการหรือประชุมวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนงานกรรมการของวุฒิสภาโดยตรงจึงจำเป็นต้องปรับปรุงพันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมายและกลยุทธ์สู่เป้าหมายที่จะนำมาบริหารจัดการระบบงานกรรมการให้ตอบสนองของวุฒิสภาในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน และแผนชาติฯ ฉบับที่ ๙ คือ

๗. พันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ของหน่วยงานสนับสนุนกรรมการ

๗.๑ (พันธกิจ) ดำเนินการด้านเลขานุการที่ประชุมคณะกรรมการอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ติดตามและประเมินผลการทำงานของรัฐบาลทั้งด้านกฎหมาย นโยบาย และงบประมาณ เป็นสื่อกลางกับประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อสนับสนุนงานของวุฒิสภา และนำเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลมาสนับสนุนงานของวุฒิสภา

๗.๒ (วิสัยทัศน์) สนับสนุนให้วุฒิสภามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชาติ เป็นองค์กรที่มีขีดความสามารถในการทำงานด้านเลขานุการ งานวิชาการ งานกฎหมาย และงานธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญงานในการทำงานด้านนิติบัญญัติ พึ่งพาข้อมูลของตนเองในการทำงานให้วุฒิสภา และมีอาคารสถานที่และพื้นที่ที่เพียงพอจะรองรับงานของวุฒิสภาในระยะยาว

๗.๓ (เป้าหมาย) พัฒนาระบบบริหารจัดการในการทำงานให้วุฒิสภา พัฒนาระบบการทำงานนิติบัญญัติในชั้นกรรมการ สร้างและพัฒนาระบบข้อมูลด้านกฎหมายและด้านวิชาการให้พึ่งตนเองได้ และสามารถแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้วุฒิสภาตัดสินใจได้ดีที่สุด และสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรมทางวิชาการ

๗.๔ (กลยุทธ์) จะต้องไม่มองระบบงานกรรมการในลักษณะโดด ๆ ที่ไม่เชื่อมโยงกับระบบงานใดเลยอีกต่อไป แต่จะต้องเปลี่ยนมามองว่าเป็นระบบงานหนึ่งของระบบงานที่ใหญ่กว่า และครอบคลุมงานตามพันธกิจของวุฒิสภา ได้แก่ ระบบงานตรากฎหมาย และระบบงานควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับระบบงานกรรมการภายใต้แนวทางนี้ที่ควรทำเร่งด่วนมี ๓ จุดที่สำคัญคือระบบงาน ระบบคน และทรัพยากร

๗.๕ (ปรับระบบงาน) ต้องให้งานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของทุกกลุ่มงานในระบบงานกรรมาธิการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เท่า ๆ กับที่ระบบนี้เน้นงานด้านธุรการ การประชุมกรรมาธิการเป็นเรื่องใหญ่อยู่ในปัจจุบัน งานวิชาการต้องเป็นเครื่องมือสำคัญของระบบงานตรากฎหมายและระบบงานควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน งานวิชาการนี้ต้องทำเองได้ภายในระบบงานกรรมาธิการเองที่มีสำนักกรรมาธิการ ๑ สำนักกรรมาธิการ ๒ และสำนักกรรมาธิการ ๓ เป็นศูนย์กลาง และเชื่อมโยงกับระบบงานวิชาการของวุฒิสภาที่มีสำนักวิชาการ และสำนักกฎหมาย เป็นศูนย์กลางงานดังกล่าว คือ งานข้อมูล (คือ ข้อมูลกฎหมาย และข้อมูลวิชาการ) และงานเลขานุการที่ประชุม (สามารถคาดการณ์เรื่องที่จะกรรมาธิการนำจะต้องพิจารณาได้ล่วงหน้า ศึกษาและเตรียมประเด็นที่จะต้องพิจารณา เตรียมข้อมูลให้เข้ากัน จัดบันทึก และทำบันทึกการประชุม ซึ่งก็ควรปรับรูปแบบและเนื้อหาของบันทึกให้มีสาระตงะมากขึ้น) งานนี้ระบบงานกรรมาธิการสามารถริเริ่มได้เอง และป้อนให้ที่ประชุมวุฒิสภา กรรมาธิการ หรือสมาชิกวุฒิสภาได้โดยไม่ต้องรอให้ที่ประชุมวุฒิสภาสั่งมา หรือกรรมาธิการ หรือสมาชิกวุฒิสภาแจ้งความต้องการ เท่านั้น งานธุรการการประชุมก็ยังมีความสำคัญอยู่ แต่ควรลดขนาดและคนที่ต้องใช้ในงานลงไปให้มากกว่านี้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้มาก เนื่องจากเป็นงานประจำเมื่อใดก็ตามที่งานวิชาการคืองานหลักของระบบงานกรรมาธิการแล้ว ก็มั่นใจได้เลยว่าการทำงานจะได้ผล โดยปรับปรุงระบบงานกรรมาธิการ และวางระบบให้เชื่อมโยงกับระบบงานในแผนงานอื่นของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และในวงงานและนอกวงงานรับสภา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้หน่วยงานในระบบงานกรรมาธิการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีขีดความสามารถในงานด้านข้อมูล ด้านสารัตถะศึกษาและด้านนโยบายศึกษาได้ตามมาตรฐานวิชาชีพที่ยอมรับในประเทศและสากล ยกกระดับมาตรฐานและคุณภาพวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ในระบบงานกรรมาธิการและติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการปฏิบัติตามมาตรฐานได้สม่ำเสมอริเริ่มและแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้าและสร้างสรรค์อยู่เสมอในการพัฒนาระบบ

๗.๖ (ปรับคน) จำเป็นต้องวางระบบคนให้คนในสายงานนิติการและวิทยาการจะทำงานวิชาการอย่างเดียว คนในสายงานธุรการและบันทึกข้อมูลจะทำงานด้านธุรการการประชุมเท่านั้น ไม่ทำงานปนกันเหมือนปัจจุบัน การแยกงานให้ตรงกับสายงาน คือ แนวทางที่จะสร้างผู้ชำนาญงาน และผู้เชี่ยวชาญได้ โดยเฉพาะในงานวิชาการที่จะใช้ในการจัดการกับปัญหาของประเทศและการพัฒนาประเทศ แต่ละสายงานจะมีเส้นทางของวิชาชีพและความก้าวหน้าของตนเอง โดย

๗.๖.๑ สร้างและพัฒนาบุคลากรในสายงานนิติการและสายงานวิทยาการทุกระดับให้มีความรู้พื้นฐาน ความรอบรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญงาน และความเชี่ยวชาญในกฎหมาย หลากหลายสาขาและสหสาขาวิชาการ และในงานด้านข้อมูล ด้านกฎหมาย งานด้านสารัตถะศึกษา และงานนโยบายศึกษาเป้าหมายของคนในระบบงานกรรมาธิการจะปรับไปสู่ความเป็นวิชาชีพทั้ง ๓ ด้าน (กฎหมาย สารัตถะศึกษา นโยบายศึกษา) กับมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายและวิชาการเฉพาะด้านเฉพาะสาขาต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศ กับที่จะมีในพันธกรณีใหม่ คุณภาพและความเชี่ยวชาญ ต้องได้มาตรฐานวิชาชีพที่ยอมรับกันในประเทศและสากล

๗.๖.๒ สร้างและพัฒนาบุคลากรในสายงานธุรการทั่วไป และสายงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลทุกระดับให้มีความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ และความชำนาญงานในวิชาชีพ และให้มีความรู้ที่สูงขึ้นในการใช้ภาษาต่างประเทศในระบบงานกรรมาธิการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารสำนักงาน งานสารบรรณ งานงบประมาณ การเงินและพัสดุ และงานบริหารห้องสมุด เป็นต้น

๗.๖.๓ สร้างและพัฒนาฐานข้อมูลด้านกฎหมาย และด้านเนื้อหาสารัตถะกับด้าน การศึกษานโยบายของสำนักกรรมาธิการ ๑ สำนักกรรมาธิการ ๒ และสำนักกรรมาธิการ ๓ ให้กว้างขวาง หลากหลาย ครอบคลุม ทันสมัย ลึกซึ้ง เพียงตรง แม่นยำ และได้คุณภาพในการ ทำงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายข้อมูลของวงงานภายในและภายนอกรัฐสภา ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า การปฏิบัติตามมติสภาได้สม่ำเสมอคล่องตัว และรวดเร็วในการเรียกใช้และปรับปรุงฐานข้อมูลเป็นประจำ

๗.๗ (ปรับปรุงทรัพยากร) ได้แก่ งบประมาณของวุฒิสภา ซึ่งรวมการปรับการบริหาร จัดการตามงบประมาณแนวใหม่ ข้อมูล (คือ ตัวข้อมูล ฐานข้อมูล และเครือข่ายข้อมูล) เทคโนโลยี สารสนเทศ เครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงานฯ ที่ช่วยเพิ่มความคล่องตัวและย่นเวลาและลดขั้นตอน การทำงาน (ที่ไม่ใช่ IT) และพื้นที่ใช้สอยซึ่งรวมถึงปลูกสร้างของวุฒิสภาด้วยโดย

๗.๗.๑ สร้างความร่วมมือและเครือข่ายสารสนเทศข้อมูล สนเทศกฎหมาย และสนเทศนโยบายสำหรับงานกรรมาธิการ ภายในและภายนอกวงงานรัฐสภา ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ โดยการแลกเปลี่ยนตามปกติ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๗.๗.๒ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าและมีศักยภาพสูงขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ โปรแกรม และฐานข้อมูล และสร้างความร่วมมือภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อการสรรหาแลกเปลี่ยน ถ่ายทอด พัฒนา และจัดหาเทคโนโลยี

สรุป

กล่าวโดยสรุปก็คือกรรมาธิการเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาในการตรากฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นขั้นตอนสำคัญที่วุฒิสภาจะกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและรอบคอบก่อนตราเป็นกฎหมายของแผ่นดิน และเป็นเครื่องมืออย่างดีที่วุฒิสภาจะทำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล งานของกรรมาธิการมีที่มาจาก ๒ สาย คือ สายที่หนึ่ง รับเรื่องมาจากที่ประชุมวุฒิสภา เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ก็จะส่งกลับมาให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เรื่องที่รับมาจากสภา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติ และเรื่องที่สภาส่งมาให้ศึกษา (งานนโยบาย) สายที่สอง กรรมาธิการริเริ่มเอง แล้วเสนอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา ซึ่งที่ประชุมจะพัฒนาเป็นกฎหมาย หรือส่งกลับมาให้กรรมาธิการศึกษาเพิ่มเติม หรือส่งให้รัฐบาลไปใช้ก็ได้ เรื่องที่จะเสนอให้สภาพิจารณาก็คือ ร่างพระราชบัญญัติ และเรื่องที่กรรมาธิการริเริ่มศึกษา การทำงานของกรรมาธิการต้องอาศัยรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา จารีตประเพณีของวุฒิสภาและกรรมาธิการในอดีต และข้อมูล ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์กฎหมายที่ต้องใช้ในการกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ และข้อมูลวิชาการที่ต้องใช้ในงานด้านกฎหมายและการศึกษา เรื่องต่าง ๆ กรรมาธิการจะได้ข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลภายในวุฒิสภาเอง (สำนักกรรมาธิการ สำนักวิชาการ และสำนักกฎหมายและแหล่งข้อมูลภายนอกวุฒิสภา (หน่วยราชการและต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับเรื่องที่พิจารณา)

เมื่อวุฒิสภาต้องใช้ระบบกรรมาธิการเข้ามาทำหน้าที่ให้ครบถ้วนตามความต้องการของรัฐธรรมนูญ ประเทศชาติและประชาชน กับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาก็จะต้องทำให้วุฒิสภาทำงานได้ตามเป้าหมาย และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการชะงักงันของวุฒิสภาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจะรับงานใหม่ ๆ ได้จำเป็นต้องมีการปรับดังนี้

๑. (ปรับระบบงาน) ต้องให้งานด้านวิชาการเป็นเนื้องานหลักที่สำคัญของทุกกลุ่มงานในระบบงานกรรมาธิการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เท่า ๆ กับที่ระบบนี้เน้นงานด้านธุรการการประชุมกรรมาธิการเป็นเรื่องใหญ่อยู่ในปัจจุบัน งานวิชาการต้องเป็นเครื่องมือสำคัญของระบบงานตรากฎหมายและระบบงานควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน งานวิชาการนี้ต้องทำเองได้ภายใน

ระบบงานกรรมวิธีการเองที่มีสำนักกรรมวิธีการ ๑ และ ๒ และ ๓ เป็นศูนย์กลาง และเชื่อมโยงกับระบบงานวิชาการของวุฒิสภาที่มีสำนักวิชาการและสำนักกฎหมายเป็นศูนย์กลาง งานดังกล่าวคือ งานข้อมูล (คือ ข้อมูลกฎหมาย และข้อมูลวิชาการ) และงานเลขานุการที่ประชุม (สามารถคาดการณ์เรื่องที่จะกรรมวิธีการน่าจะต้องพิจารณาได้ล่วงหน้า ศึกษาและเตรียมประเด็นที่จะต้องพิจารณาเตรียมข้อมูลให้เข้ากัน จดบันทึกและทำบันทึกการประชุม ซึ่งก็ควรปรับรูปแบบและเนื้อหาของบันทึกให้มีสาระตมมากขึ้น) งานนี้ระบบงานกรรมวิธีการสามารถริเริ่มได้เอง และป้อนให้ที่ประชุมวุฒิสภากรรมวิธีการ หรือสมาชิกวุฒิสภาได้โดยไม่ต้องรอให้ที่ประชุมวุฒิสภาสั่งมา หรือกรรมวิธีการ หรือสมาชิกวุฒิสภาแจ้งความต้องการ เท่านั้น งานธุรการการประชุมก็ยังมี ความสำคัญอยู่ แต่ควรลดขนาดและคนที่ต้องใช้ในงานลงไปให้มากกว่านี้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้มาก เนื่องจากเป็นงาน routine เมื่อใดก็ตามที่งานวิชาการคืองานหลักของระบบงานกรรมวิธีการแล้ว ก็มั่นใจได้เลยว่าการทำงานจะได้ผล

๒. (ปรับคน) จำเป็นต้องวางระบบคนให้คนในสายงานนิติการและวิทยาการจะทำงานวิชาการอย่างเดียว คนในสายงานธุรการและบันทึกข้อมูลจะทำงานด้านธุรการการประชุมเท่านั้น ไม่ทำงานปนกันเหมือนปัจจุบัน การแยกงานให้ตรงกับสายงาน คือแนวทางที่จะสร้างผู้ชำนาญงาน และผู้เชี่ยวชาญได้ โดยเฉพาะในงานวิชาการที่จะใช้ในการจัดการกับปัญหาของประเทศและการพัฒนาประเทศ แต่ละสายงานจะมีเส้นทางของวิชาชีพและความก้าวหน้าของตนเองมีระบบการสรรหาบุคลากรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและตรงกับความต้องการทำงานของกรรมวิธีการ

๓. (ปรับปรุงทรัพยากร) ได้แก่ งบประมาณของวุฒิสภา ซึ่งรวมการปรับการบริหารจัดการตามงบประมาณแนวใหม่ ข้อมูล ตัวข้อมูล ฐานข้อมูล และเครือข่ายข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงานฯ ที่ช่วยเพิ่มความคล่องตัวและย่นเวลาและลดขั้นตอนการทำงาน (ที่ไม่ใช่ IT) และพื้นที่ใช้สอยซึ่งรวมถึงปลูกสร้างของวุฒิสภา

ข้อเสนอแนะ

๑. ดังที่ได้กล่าวมาแล้วระบบสรรหาบุคลากรต้องปรับเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมวิธีการของวุฒิสภานั้นจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำได้มาซึ่ง

บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมรอบรู้อย่างครอบคลุมทุกประเภทคือบุคลากรประจำ คณะกรรมการและฝ่ายการเมืองอันได้แก่ ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการ ประจำคณะกรรมการให้สามารถรองรับงานของกรรมการของวุฒิสภาซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งดังได้กล่าวมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถจะทำให้ระบบกรรมการมีความโดดเด่น เชื่อถือได้ และเป็นที่ยิ่งของสังคม เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวมต่อไป และเชื่อว่า หากมีการปรับระบบการสรรหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนภารกิจของ คณะกรรมการของวุฒิสภาที่เหมาะสมนั้นต้องมีการปรับใน ๓ ระบบควบคู่กันไปด้วยดังกล่าวข้างต้น แล้วนั้น จะทำให้ระบบกรรมการมีความโดดเด่น เชื่อถือได้และเป็นที่ยิ่งของสังคมเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวมต่อไป

บรรณานุกรม

ธงชัย สันติวงษ์,พิมพ์ครั้งที่ ๖,การบริหารงานบุคคล.กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๓๖

ธงชัย สันติวงษ์และชัยยศ สันติวงษ์,พฤติกรรมบุคคลในองค์การ,กรุงเทพมหานคร :

ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนบุคลากร การกำหนดตำแหน่งงาน
การสรรหาและการเลือกสรร,นนทบุรี สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,๒๕๓๒

เชิด ชูเวช, พตท. การสรรหาและคัดเลือกขององค์กรรัฐวิสาหกิจและเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณี
ธนาคารกรุงไทยจำกัดและบริษัทเครื่องเจริญโภคภัณฑ์จำกัด,เอกสารวิจัย

หลักสูตรตากสิน ๑๘ สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ, ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่เก้า พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักงานคลังและ
งบประมาณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,๒๕๔๖

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,มปป.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.วุฒิสภา บริษัทเลคแอนด์ฟาวด์เท็นพรีนติ้ง จำกัด,๒๕๔๘

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.คณะกรรมการการวุฒิสภา : มปท.มปป.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวสุนันทา ทรงจำปา

เกิดวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๗

การศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป จากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

ประวัติการทำงาน

๑๖ กันยายน ๒๕๒๔	วิทยากร ๓	กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๑๒ มกราคม ๒๕๒๗	วิทยากร ๔	กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๒	วิทยากร ๕	กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๒๐ มีนาคม ๒๕๓๕	วิทยากร ๖	ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๖	หัวหน้าฝ่าย ประสานงานการวิจัย ๗	ศูนย์สถิติข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔	หัวหน้ากลุ่มงานคณะ กรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานฯ ๗	สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕	ผู้อำนวยการกลุ่มงาน กรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ๘	สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะ กรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ๘	สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

